

Reflexió personal

Com a treball final m'agradaria compartir la meva reflexió personal sobre el curs en relació a la meva tasca professional. Gairebé tota la meva experiència professional ha estat en centres d'educació especial (10 anys) i actualment estic treballant a una aula hospitalària. Mai he treballat en un centre ordinari, i se'm fa especialment difícil imaginar l'aplicació de les eines i els recursos compartits durant les sessions a una aula ordinària, per la meva falta d'experiència en aquesta.

Després d'haver fet el curs i escoltat reflexions i experiències dels ponents i els companys, m'han vingut al cap moltes idees que hagués posat en pràctica com a tutora a l'escola d'educació especial. Sobretot la sessió d'avaluar les actituds i la participació.

En una escola d'educació especial es té en compte i es valora molt l'aspecte més actitudinal, d'habilitats socials, de participació, de transformació, que és el que servirà (a qualsevol persona) a la vida, a part dels aprenentatges més conceptuals. Molts d'aquests alumnes segurament no acabaran cursant una formació superior i alguns, amb prou feines, arribaran a un nivell acadèmic de primària, però TOTS tenen el dret de decidir sobre la seva pròpia vida. És un col·lectiu vulnerable, i nosaltres hem de vetllar perquè puguin participar de tots aquells aspectes en què poden participar. Normalment es tendeix a "facilitar-los" les coses, però sovint les conseqüències que es generen de les ajudes que els donem són moltes limitacions. Per això, considero que en aquestes escoles s'hauria potenciar al màxim una participació REAL de l'alumnat, en totes aquelles qüestions en les quals ells estan involucrats.

He treballat tant a primària com a secundària (treballava en un programa de transició a la vida adulta), i he vist molta diferència en les dues etapes.

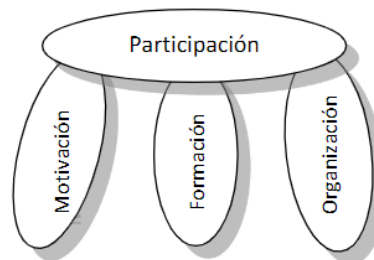
A primària s'intenta guiar els alumnes perquè aprenguin totes les normes, saber quan han de parlar, quan han d'estar asseguts, quan han de jugar, quan han de demanar perdó i quan han de perdonar, quan han de compartir, quan han de treballar sols... en definitiva, de vegades inclús sembla que els diem als alumnes quan i com s'han de sentir en cada moment. Sembla que si no se'ls "ensinistra", segons el criteri d'escola o del mestre, no seran persones competents... se'ls talla les ales i se'ls modela cap a la idea de "bona" persona que està socialment establerta (generalment, productiva, submissa, que no contradigui ni tingui esperit crític).

Al cap dels anys es fan grans i quan la majoria ha acabat passant per l'aro "del que s'ha de fer" (que no deixa de ser el que l'altre espera que es faci segons els seus valors i creences), arriben a secundària. I llavors arriba la gran frase: ja ets gran, has de començar a prendre les teves decisions. I, de cop, se'ls comença a demanar (o exigir!) que triïn, que prenguin decisions, que siguin autònoms, que decideixin quan han de fer les coses, que siguin conseqüents, que treballin en grup, que resolguin conflictes de forma assertiva (o inclús que no tinguin conflictes)... i que tot això ho facin bé. I és quan ens adonem que **no saben**. I per sort arriba la pregunta que ens fa reflexionar i replantejar-nos la nostra tasca: Què ha passat?

En primer lloc crec que l'escola hauria de tenir una línia de treball transversal pel que fa a la participació, s'ha de treballar a nivell de centre. Tot el claustre hauria de fomentar aquesta participació real, compartir una mateixa mirada, per tal de poder acompanyar d'una manera coherent el procés participatiu de l'alumnat.

En segon lloc, acompanyar l'alumnat en el procés participatiu d'una manera significativa i real. No cal crear situacions fictícies sinó aprofitar les situacions reals diàries que es donen a la vida del centre i, sobretot, prendre's el temps per resoldre-les des d'una acció participativa i motivada per l'alumnat. Si des de petits, als infants se'ls dona la oportunitat de actuar i prendre decisions, estaran molt més compromesos i sentiran que formen part de la seva comunitat.

Per aquest motiu, la sessió d'avaluar les actituds i la participació va ser molt significativa per mi, perquè em va donar molta claredat i organització en la manera com treballar la participació, i evidentment, tot el que això comporta (presa de decisions, autonomia, acords i desacords, comunicació, relació amb els altres...). Tenir clares quines eren les tres potes de la participació: jo tenia molt presents la motivació i l'organització, però no havia parat prou atenció a la formació. Els alumnes han d'aprendre totes aquestes habilitats també.

I la importància d'avaluar aquest procés, ja que si no posem també la mirada a l'avaluació, ens serà molt més difícil acompanyar d'una manera acurada el procés, per arribar a assolir els objectius ja establerts. L'instrument compartit (la vida en el centre) és una eina molt treballada que permet avaluar en quin punt estem tots, tant alumnes com professors.

Actualment estic treballant a una aula hospitalària. Encara se'm fa més difícil aplicar els instruments presentats durant el curs ja que nosaltres, a l'hospital, no avaluem. No tenim una certesa del temps d'estada a l'hospital dels infants i joves que ingressen i per tant, el treball, la programació, les propostes i l'avaluació es va fent dia a dia, sense gaire plantejament a llarg termini, excepte en els casos que la previsió d'estada és llarga (tot i que el treball sempre va d'acord amb l'estat físic i emocional de l'alumne).

Però sí que hi ha un aspecte que m'agradaria compartir, en forma d'exemple: va venir a l'aula una alumna durant unes setmanes, i un dia (durant el temporal Gloria), parlant del temps que feia, i veient una notícia que parlava d'això, va proposar mesurar la quantitat d'aigua que queia i la velocitat del vent. Va comentar que feia anys a l'escola havien parlat d'eines o instruments per mesurar el temps atmosfèric (temperatura, vent, precipitació, humitat...), i ella recordava que es podien fer instruments "casolans" per mesurar-ho. En aquest cas, vaig pensar que els continguts treballats a coneixement del medi feia anys, havien "transformat" d'alguna manera el coneixement d'aquesta nena, i ho havia guardat fins tenir l'oportunitat d'utilitzar-ho. De vegades, en el dia a dia a les escoles, no hi ha temps perquè sorgeixi la necessitat real perquè els alumnes puguin aplicar tot allò que han après durant la jornada o el curs escolar. I de cop, en un context diferent, poden posar en pràctica aquests aprenentatges (i aquí és on s'hauria de fer l'avaluació, ja que aquesta és la que ens mostra un canvi, una transformació real).

Com a reflexió final, m'agradaria compartir una experiència que va ser molt significativa per mi a l'hospital. Vaig anar a atendre a una nena de 8 anys, que feia poc havia passat a cures pal·liatives ja que el tractament no donava bons resultats. Com sempre, vaig oferir-li diferents propostes (en aquest cas, lúdiques). Ella va dir-me que el volia era aprendre a multiplicar. En aquell moment em va sobtar i internament vaig pensar: per a què? I automàticament em vaig respondre: pel plaer d'aprendre.

Per a què fem tot el que fem? Quants alumnes estan cansats o avorrits, o no els agrada anar a escola... per a què han de fer tot el que fan? Quin sentit li donem o li volem donar a les coses que fem? Per què tot ha de tenir una finalitat "productiva"? Aquella nena volia aprendre a multiplicar, pel plaer d'aprendre, sense cap altra intenció. I en el fons, a les escoles, s'hauria d'afavorir aquest tipus d'aprenentatge, els alumnes haurien de voler aprendre, pel propi plaer d'aprendre, tenir curiositat de saber com funciona el món on viuen, des d'una necessitat intrínseca, no donada pel mestre o pel currículum. Posar la mirada en el propi procés d'aprenentatge, avaluant el procés, no només el resultat final (sovint observat i analitzat des d'una sola mirada, la del mestre).

I això ens permet anar més enllà, avaluar per generar una transformació real, no només per conèixer o obtenir uns resultats quantitatius. Sovint, la visió lineal que tenen (tenim?) alguns mestres, no permet explorar i conèixer la visió tan àmplia que ens aporten els alumnes. Hauríem de permetre'ns veure la vida amb ulls dels infants i joves, hauríem de desaprendre moltes idees imposades, creences, "introyectos". Els infants tenen tot aquest potencial per transformar, només hem d'oferir i deixar crear.